

Student Views on Moodle Supported Information Technologies Course

Murat Meriçelli,

Kastamonu University, Kastamonu, Turkey, mmericelli@kastamonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0003-0168-322>

Tolga Güyer,

Gazi University, Ankara, Turkey, guyer@gazi.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-9175-5043>

ABSTRACT: This study was carried out to analyze and determine the student experiences during the execution of the Information Technology course. A total of 54 students from Kastamonu University 2nd-year students from two cohorts taking the Computer II course participated in the study. The application was carried out for a total of 8 weeks. Moodle LMS was used in terms of course contents and processing. It is presented in a mobile compatible design at <https://moodle.muratmericelli.com>. The Google Slides Content of the course content is made available to students every week. Each week, ten-question quizzes were applied. The application assignment or discussion forum was carried out following the content structure of the week. Qualitative data were obtained by taking the written opinions of the students at the end of the application. Positive opinions in the application of the course; In-class activities, outside-class activities, general situations of the lesson, and elements of the instructor were included in the categories. The problems during the application are collected in the categories of time is too long, details are boring, absent, theoretical issues are boring and a lot of homework is given. The contribution of the application to computer literacy; The form of contribution is in the categories of tools and quality. It is thought that the findings obtained will guide the design of information technologies courses.

Keywords: *Computer literacy, informatics course, moodle*

Moodle Destekli Bilişim Teknolojileri Dersine İlişkin Öğrenci Görüşleri

ÖZ: Bu çalışma Bilişim Teknoloji dersinin yürütülmesi sırasındaki öğrenci deneyimlerini derinlemesine inceleyerek, belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya Kastamonu Üniversitesi'nde Bilgisayar II dersini alan iki şubenin öğrencilerinden oluşan 54 kişi katılmıştır. Uygulama toplamda 8 haftalık bir süreçte yürütülmüştür. Ders içerikleri ve işlenişi bakımından Moodle ÖYS'den yararlanılmıştır. <https://moodle.muratmericelli.com> adresinde mobil uyumlu bir tasarımla sunulmuştur. Her hafta ders içeriğinin Google Slaytlar İçeriği öğrencilerin erişimine sunulmuştur. Her hafta on soruluk quiz uygulamaları yapılmıştır. Haftanın içerik yapısına uygun olarak uygulama ödevi veya tartışma forumu gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden uygulama sonunda yazılı olarak görüşleri alınarak nitel veriler elde edilmiştir. Nitel verilerin analizinde her bir soru için içerik analizi gerçekleştirilmiş ve kodlara dayalı olarak kategori ve alt kategoriler oluşturulmuştur. Dersin uygulamasındaki olumlu görüşler; sınıf içi etkinlikler, sınıf dışı etkinlikler, dersin genel durumu ve öğreticiye ilişkin unsurlar kategorilerinde yer almıştır. Uygulama sırasındaki problemler ise, süre çok uzun, detaylar sıkıcı, yok, teorik konular sıkıcı ve çok ödev veriliyor kategorilerinde toplanmıştır. Uygulamanın bilgisayar okuryazarlığına katkısı; katkı şekli, araçlar ve niteliği kategorilerinde yer almaktadır. Elde edilen bulguların bilişim teknolojileri derslerinin tasarlanmasında rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Bilgisayar okuryazarlığı, bilişim teknolojileri dersi, moodle.*

GİRİŞ

Son yıllarda giderek artan şekilde kullanılan bilişim kelimesi, bilgi ve iletişim teknolojilerini kapsayan çatı bir sözcüktür. TDK sözlüğüne bakıldığında “İnsanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişiminde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi, enformatik.” olarak tanımlandığı görülmektedir (TDK, 2016). Tanımdan da anlaşıldığı üzere enformatik kelimesinin Türkçe karşılığı olarak kullanılmaktadır. Bilişim teknolojilerinin öğretimi ise hem K-12 hem de yükseköğretim düzeyinde çalışma yapılan önemli bir konudur.

Millî Eğitim Bakanlığı’ndaki öğretmenlik alanlarından bilgisayar branşı 2009 yılından itibaren bilişim teknolojileri olarak ifade edilmektedir (MEB, 2020). Eğitim fakültelerinin öğretim programlarının yeniden yapılandırılması sürecinde de anabilim dallarının programlarında yer alan bilgisayar dersleri artık bilişim teknolojileri olarak ifade edilmektedir. Dersin isminin bilişim teknolojileri olarak değiştirilerek, kapsayıcı ve çatı bir kavrama evrilmesi elbette ki tesadüf değildir.

Her dersin öğretim programında değişiklikler olur; ancak bilişim teknolojileri açısından bu dönüşümün çok daha radikal olduğunu söylemek mümkündür. Belki bundan 20-30 yıl önce öğrencilere klavye, fare gibi unsurları tanıtmak işletim sistemi ile ilgili birkaç temel komutu öğretmek gibi konular program içeriğinin temelini oluşturuyordu. Günümüzde ise bilişim teknolojileri açısından hedef kitle belli hazır bulunuşluklara sahip olarak gelmektedir (Ocak & Karakuş, 2019; Onursoy, 2018). Hatta ceplerinde birer mini bilgisayar taşımakta, bunlar aracılığıyla web ve uygulama deneyimini yaşamış olarak gelmektedir. Hedef kitleyi K-12 ve yükseköğretim açısından farklı olarak ele almakta yarar vardır. K-12 düzeyinde amaç öğrencilerin bu bilişim teknolojilerini aktif olarak kullanabilir olmalarıyla sınırlı kalabilir; fakat yükseköğretim düzeyinde bu düzeyin yeterli olacağını söylemek mümkün değildir. Kaldı ki eğitim fakülteleri özelinde öğretmen adaylarının bilişim uygulamalarını öğrenmeleri yeterli kalmayacaktır. Bu uygulamaları ders ve sınıf etkinliklerini zenginleştirme ve etkileşimi arttırmada nasıl kullanacaklarını bilmeleri bir tercih değil zorunluluktur.

COVID-19 pandemi süreci tüm dünyayı etkisi altına almış pek çok alanda önemli değişimlerin oluşmasına neden olmuştur. Alış-veriş, yeme-içme gibi farklı sektörler dijital dünyanın etkisi altındadır. Bu dijital dönüşüm eğitim-öğretimi de önemli ölçüde etkilemiştir. Bu süreçte uygulanmak zorunda kalınan uzaktan eğitim de ayrıca göstermiştir ki; istisnasız her branştaki öğretmenlerin bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir (Can, 2020; Keskin & Özer, 2020). Bu açıdan her branşın bilişim teknolojileri eğitimi önemli ve değerlidir. Süreç sonunda her öğretmen videokonferans gerçekleştirmiş ve farklı bağlamlarda dijital materyal üretmiştir. Ayrıca, pandemi dönemi sona erdiğinde bilişim teknolojilerine olan ihtiyacın azalacağını düşünmek büyük bir yanılgı olacaktır. Bilakis, talep ve ihtiyacın daha da artacağını öngörmek mümkündür.

Bilişim teknolojileri eğitimi gerçekleştirilirken, bu öğretim tasarımının ise sadece geleneksel araçlardan yararlanılan bir ortamda olması etkinliği azaltacaktır. Mevcut durumda dahi tüm öğretmenler Milli Eğitimin ulusal öğrenme yönetim sistemi olarak niteleyebileceğimiz EBA sistemini kullanmaktadır. Öğretmen adayı olan hedef kitlenin bir öğrenme yönetim sistemini en azından öğrenci gözüyle tanımaları ve kullanmalarının ayrıca öğretmenin neler yapabileceği ile ilgili bir farkındalık kazanmalarının bu süreçte elzem olduğu düşünülmektedir. Bununla beraber buradaki etkinliklerin yeni ve eğitsel web teknolojilerinin kullanımını destekleyici bir rol oynayacağı yargısına varılabilir. Bu kapsamda en çok kullanılan öğrenme yönetim sistemlerinden biri olan ve aynı zamanda açık kaynak kodlu olan Moodle Öğrenme Yönetim sisteminin (Meriçelli, Taşdemir, & Uluyol, 2014), destek platformu olarak kullanılması tercih edilmiştir. Google Classroom ya da Edmodo gibi ücretsiz hizmet sağlayan çevrimiçi bir öğrenme platformu yerine, bir öğrenme yönetim sistemi tercih edilmesinin en önemli nedenleri müdahale esnekliği ve detaylı raporlama verisinin elde edilebiliyor olmasıdır. Tüm bu sebepler Moodle platformunu Bilişim Teknolojileri dersini desteklemede kullanılmasına neden olmuştur.

Bu çalışmanın amacı Moodle Öğrenme Yönetim sisteminden yararlanılarak gerçekleştirilen bilişim teknolojileri dersi ile ilgili öğrenci görüşlerini ele almaktır. Bu amaca yönelik olarak şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Moodle destekli bilişim teknolojileri dersinin uygulanması hakkında öğrencilerin olumlu buldukları kısımlar nelerdir?
2. Moodle destekli bilişim teknolojileri dersinin uygulanması hakkında öğrencilerin olumsuz buldukları kısımlar nelerdir?
3. Moodle destekli bilişim teknolojileri dersi bilgisayar okur yazarlıklarını etkileme durumlarına ilişkin görüşler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, bilişim teknolojileri dersi uygulamasının mevcut durumunu nitel veriler yardımıyla ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Buna göre çalışmanın yürütülmesinde nitel araştırmalarda en çok tercih edilen desenlerden biri olan durum çalışması deseninden yararlanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Nitel çalışmaların doğası gereği herhangi bir genelleme yapmak söz konusu değildir. Burada sınırlı belli olan bir uygulama sürecinin nitel veriler yardımıyla incelenerek betimlenmesi ve buna göre elde edilen bulguların raporlanması söz konusudur.

Katılımcılar ve Uygulama Süreci

Durum çalışmasında durumun belli bir grup ve süre gibi somut bir kriter ile sınırlandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Creswell & Poth, 2016). Çalışmaya Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi 2018-2019 Bahar yarı yılı 2. Sınıf öğrencilerinden Bilgisayar II dersini alan iki şubeden toplamda 54 öğrenci katılmıştır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde seçilen örneklem amaca uygun örneklemidir. Araştırma sürecinde Bilgisayar II dersinin 8 haftalık uygulama sürecindeki konular ve konulara göre yapılan işlemler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1

Uygulama Sürecindeki İşlemler

Konu	İşlemler		
Excel’e Giriş	Sunum	Quiz	Ödev Excel Uygulaması
Excel’de Ekle ve Veri Sekmeleri	Sunum	Quiz	Ödev Excel Uygulaması
Excel’de Formüller	Sunum	Quiz	Ödev Excel Uygulaması
Bilgisayar	Sunum	Quiz	Tartışma Forumu Steve Jobs Filmi
İnternet ve Web	Sunum	Quiz	Ödev Kişisel Blog Oluşturma
Bulut Sistemler	Sunum	Quiz	Ödev Kavram Haritası Mindmup
Bilgisayar Destekli Eğitim	Sunum	Quiz	Tartışma Forumu BDÖ Yazılımları
Uzaktan Eğitim	Sunum		Genel Değerlendirme Quizi

Tablo 1 incelendiğinde konulardan bağımsız olarak her haftanın sunusunun <http://moodle.muratmericelli.com> üzerinden Moodle ÖYS’de paylaşıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca her hafta için 10 soruluk quizler aracılığıyla öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirmeleri sağlanmıştır. Öğrencilere uygulama haftası boyunca belli görevler verilmiştir. Bu görevler uygulama ağırlıklı konularda konuyu pekiştirici uygulamalar olurken, teorik konularda ise belli temalara dayanan tartışma forumları aracılığıyla yürütülmüştür.

Veri toplama aracı

Uygulama süreci hakkında detaylı bilgi alabilmek amacıyla nitel görüş bildirme formu uygulanmıştır. Sorulardan 3’ü hakkında Görüşme formunda aşağıdaki sorular yer almaktadır.

1. Dersin işlenişi hakkında olumlu bulduğunuz yönler nelerdir? Örnek vererek açıklayınız.
2. Dersin işlenişi hakkında olumsuz bulduğunuz yönler nelerdir? Örnek vererek açıklayınız.

3. Bu dersin bilgisayar okur yazarlığınıza katkısı ne düzeyde oldu? En çok hangi içerik ve uygulamaların bu yönde olduğunu düşünüyorsunuz.

Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda verilerin analizi betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere iki ana grupta toplanmaktadır (Strauss & Corbin, 1990). Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanarak excel ortamına aktarılmıştır. Burada her bir soru için ayrıca içerik analizi süreci yürütülerek verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi genellikle dört aşamada açıklanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006), bunlar: verilerin kodlanması, kategori ve temaların oluşturulması, verilerin kategori ve temalara göre düzenlenmesi ve bulguların yorumlanmasıdır. Durum çalışmalarında çoğunlukla araştırmacının bulgulardan elde ettiği çıkarım ya da yargılar paylaşılır (Creswell & Poth, 2016). Araştırmada da her bir soru için tümevarımcı analizle kodlara dayalı olarak alt kategori ve kategoriler oluşturularak elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Bulguların oluşturulmasında doğrudan katılımcı görüşlerine yer verilebileceği gibi araştırmacının yorumlarına da yer verilebileceği belirtilmektedir (Wolcott, 1994). Burada da doğrudan katılımcı görüşleri aslına sadık olarak verilerek, araştırmacılar tarafından da ayrıca yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu kısımda veri toplama aracı ile elde edilen sorulara ait bulgular öğrenci görüşleri ile sunulmaktadır. “*Dersin işlenişi hakkında olumlu bulduğunuz yönler nelerdir? Örnek vererek açıklayınız.*” sorusu için öğrencilerden elde edilen veriler incelenerek kodlama ve ardından elde edilen kodlara göre kategori oluşturma işlemi yapılmıştır. Bu işlem sonucunda 4 adet kategori bulunmuştur. Tablo 2’de belirlenen kategoriler, alt kategoriler ve bunlara ait frekanslar gösterilmektedir.

Tablo 2

Birinci Soruya Ait Frekans ve Kategoriler

Kategori	Alt Kategori	f
Sınıf İçi Etkinlikler (f=34)	Anlatım Sonrasında Hemen Uygulama	13
	Uygulama	6
	Konu Tekrarı	5
	Detaylı Anlatım	3
	1-1 Geri Bildirimler	3
	Örnekler Verme	2
Sınıf Dışı Etkinlikler (f=24)	Ödev	14
	Quiz	10
	Güncel olma	5
Dersin Genel Durumu (f=16)	Kalıcı	5
	Konu çeşitliliği	2
	Akıcı	2
	Açık	2
Öğreticiye İlişkin Unsurlar (f=12)	İnsani özellikler	7
	Derse ilişkin özellikler	5

En çok tekrara sahip olan sınıf içi etkinlikler kategorisindeki görüşler sınıf içinde öğrencilerin dersin işlenişini olumlu etkilediğini düşündüğü etkinlikler ile ilgilidir. Bu kategorideki görüşler altı alt kategoride toplanmıştır. Anlatım sonrasında hemen uygulama alt kategorisi en dikkat çeken alt kategoridir. Uygulama ve konu tekrarı alt kategorileri de benzer düzeyde olduğu görülmektedir. Sınıf içi etkinlikler kategorisindeki görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- *K31: Öğretmenimizin o haftaki konu hakkında birçok örnekler vererek dersi anlatması ve her hafta dersi pekiştirmemiz için ödevler vermesi bizim açımızdan dersi daha iyi öğrenmemizi sağladı.*
- *K16: Uygulamalı olması hem sizin bize ekrandan gösterip hem de bizim bilgisayarlardan uygulama yapmamız verimli oldu.*
- *K4: Derste her konu hakkında az da olsa bilgimiz olması için çaba harcandı. Zor konular üst üste tekrar edildi.*
- *K19: Ben ayrıntıya inilerek anlayanlardan olduğum için bu derste o şekilde bana verildiği için bu benim hoşuma gitti.*
- *K32: Öğretmenin her öğrenciye tek tek geri bildirimde bulunması dersin daha etkili bir şekilde işlenmesini sağlamıştır.*
- *K42: Dersi işledikten hemen sonra uygulamalarla tekrarlamak öğrenmemde oldukça destek sağladı. Her uygulama için yeterli süre olması ve herkes bitirmeden başka konuya geçilmemesi güzeldi.*

Sınıf dışı etkinlikler kategorisindeki görüşler moodle üzerinden ders saati dışındaki uygulamaların dersin işlenişine yaptığı olumlu katkılar ile ilgilidir. Ödev ve quiz kategorileri bu kategorinin alt kategorilerini oluşturmaktadır. Sınıf dışı etkinlikler kategorisindeki görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- *K14: Konuların üstüne anında bir uygulama yapmak ve hafta içerisinde o konuyla ilgili bir quiz yapıp ardından da bir ödevle desteklemek hem konuyu anlamak için hem de pekiştirmek için güzel bir etkinlikti.*
- *K21: Moodle üzerinden her hafta işlenen konuyu tekrar niteliğinde verilen Quiz ve ödevler güzel bir yöndü ve dersin daha iyi öğrenilmesini sağlıyordu.*
- *K36: Ödev olarak düşünüldüğünde bilgisayar dersinde gerekli bir uygulama olarak görülebilir ve bunun yapılması gerekir. Ama hem quiz hem uygulama fazla olarak görülse de şuan düşündüğümde olması gerektiğine inanıyorum.*

Dersin genel durumu kategorisindeki görüşler geniş bir pencereden bakıldığında dersin nasıl görüldüğü ile ilgilidir. Bu kategoride toplam 4 alt kategori yer alırken kalıcı olma ve güncel alt kategorileri en çok tekrarlanan alt kategorilerdendir. Dersin genel durumu kategorisi ile ilgili öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- *K23: Blog açmayı öğrendim, yeni bir film izledim ve bu filmde kendime dersler çıkarttım ,meslek hayatımda işime yarayacak programları kullanmayı bilmenin önemini anladım, kısmen bu programları kullanabilmeye başladım, bir bulut programı üzerinde kavram haritası oluşturdum. Bunlar benim için çok güzeldi. Bize öğretmen olacağımız, teknolojinin içinde yaşadığımız ve yaşamaya da devam edeceğimiz hissettirildi.*
- *K11: Her dersten sonra ödevlerin verilmesi dersin tekrarı açısından ve kalıcılığı yönünden faydalı olduğunu düşünüyorum.*
- *K19: Dersin işleniş yönünde benim olumlu bulduğum şeyler dersin açık bir ifadeyle anlatılması, akıcı olmasıydı.*

Öğreticiye ilişkin unsurlar kategorisindeki görüşler ise dersi veren öğretim elemanın derse etkisi ile ilgilidir. Bu kategoride insani özellikler ve derse ilişkin özellikler olmak üzere iki alt kategori yer almaktadır. görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- *K29: Hocanın işlediği konuyu dünyanın en önemli konusu gibi bize anlatmaya çalışması beni etkiledi. Ve zorlayarak değil de sevdirek öğretmeyi amaçladığı belliydi.*
- *K35: Ders ne kadar zaman alan dersler ve yoğunluk içeren dersler olsa da bu yükü bayağı hafifletti ve büyük efor sarf ederek bizi kazanmayı başardı.*

“Dersin işleniş hakkında olumsuz bulduğunuz yönler nelerdir? Örnek vererek açıklayınız.” Sorusu için öğrencilerden elde edilen veriler incelenerek kodlama ve ardından elde edilen kodlara göre kategori oluşturma işlemi yapılmıştır. Bu işlem sonucunda elde edilen 5 adet kategori Tablo 3’te belirlenen kategoriler ve bunlara ait frekanslar gösterilmektedir.

Tablo 3

İkinci Soruya Ait Frekans ve Kategoriler

Kategori	f
Süre çok uzun	27
Detaylar sıkıcı	9
Yok	6
Teorik konular sıkıcı	3
Çok ödev veriliyor	3

Süre çok uzun kategorisindeki görüşler özellikle bilgisayar başında geçirilen süre ile ilgili olarak verilmiştir. Bu kategorideki katılımcı görüşlerinden bazıları şu şekilde listelenebilir:

- *K11: Dersin süresi konusunda biraz fazla olduğunu düşünüyorum. derste olan süre fazlalığı yorulmamıza ve bir süre sonra odaklanamama sebep olduğunu düşünüyorum*
- *K23: Ders saatleri bana uzun geldi. Çünkü bilgisayar gözlerimi ve başımı çok yoruyor. Ama bu laboratuvarımızdaki bilgisayarların durumundan da kaynaklanmış olabilir.*
- *K52: Dersin uzun sürmesi olabilir. Bunun sebebi de bilgisayar başında ders işlemenin bir süre sonra yorup uyku getirmesi. Başka bir ders için uzun olmayan ders süresi, bilgisayar başında çok uzun hissettiriyor.*

Detaylar sıkıcı kategorisindeki görüşler daha çok içerik ağacının öznel yorumlanabilir olması ile ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Bu kategorideki görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- *K21: Bazen çok kısa anlatılabilecek konular uzadığı için ders sıkıcı oldu ve dinleme kapasitemiz düştü.*
- *K26: ders sunuları çok uzundu, konular daha yüzeysel işlenebilirdi belki*
- *K24: Bazı konular uzun sürede anlatıldı (Excel, bilgisayarın tarihçesi)*

Olumsuz düşüncem yok kategorisindeki görüşler dersle ilgili olarak değiştirmek istediği bir durumun olmadığını belirten öğrencilerdir. Bu kategorideki öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- *K17: Derste olumsuz bulduğum bi uygulama olmadı.*
- *K50: Olumsuz bulduğum bir yönü yok. Bu dersin bu kadar kapsamlı ve eğlenceli ve de güncel olması çok güzel.*

Teorik konular sıkıcı kategorisindeki görüşler özellikle kuramsal içeriklere yönelik getirilen eleştirilerden oluşmaktadır. Bu kategorideki öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- *K10: Olumsuz bulduğum tek yön bilgisayar dersi uygulamalı bir ders ancak teorik bilgilerden bahsedilirken ders bizleri yoruyor örneğin bilgisayar hakkında tarihçesi,donanımı vb bu tarz konuların bilmemiz gereken konular anlatılırken tek düze gidiliyor. Ve anlatılanlar çok çabuk unutuluyor.*
- *K54: Ders saatinin uzun olduğunu ve teorik derslerde dersi takip etmenin zorluğunu ortaya koyuyordu benim için*
- *K23: Teorik bilgileri öğrenmek benim için her zaman daha zorla ve sıkıcı olmuştur.Ancak bu derste çok fazla teorik bilgi dayatması yoktu.Yalnızca son konular biraz teorikti.Benim için yeterli teorik bilgiler vardı.*

Çok ödev veriliyor kategorisindeki görüşler uygulama süresince verilen haftalık ödevlere yöneliktir. Bu kategorideki öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- *K19: Dersin olumsuz yönleri ise bize moodle üzerinden her hafta ödev verilmesiydi.Sadece bilgisayar dersimiz olmadığından dolayı diğer derslerde de yoğunluk olduğundan dolayı zamansal olarak*

sıkıntılar yaşadığımızı düşünüyorum. Bir de olumsuz olarak ders saatinin uzun tutulmasıydı. Normalde ders saati o kadar olsa da bu bizi çok yordu

- K2: Ders sonrası her hafta uygulamaları güzeldi ama bilgisayar bulmak biraz sıkıntılıydı. Daha az ödev olabilirdi.

“Bu dersin bilgisayar okur yazarlığınıza katkısı ne düzeyde oldu? En çok hangi içerik ve uygulamaların bu yönde olduğunu düşünüyorsunuz?” Sorusu için öğrencilerden elde edilen veriler incelenerek kodlama ve ardından elde edilen kodlara göre kategori oluşturma işlemi yapılmıştır. Bu işlem sonucunda 3 adet kategori bulunmuştur. Tablo 4’te belirlenen kategoriler, alt kategoriler ve bunlara ait frekanslar gösterilmektedir.

Tablo 4

Üçüncü Soruya Ait Frekans ve Kategoriler

Kategori	Alt kategori	f
Araçlar (f=38)	Excel	22
	Bulut	9
	Blog	7
Katkı Şekli (f=34)	Daha iyi düzeye geldi	22
	Yeni şeyler öğrendim	12
Niteliği (f=29)	Meslek	10
	Çeşitli	10
	Uygulama Ağırlıklı	9

Araçlar kategorisinde derste işlenen araçlardan öğrencilerde iz bırakanlar bulunmuştur. Bu kategoride 3 alt kategori yer almaktadır. Araçlar kategorisindeki görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- K12: Bilmediğim birçok uygulama öğrendim. Benim için baya yararlı oldu. Excel ve blog yazarlığı en çok keyif aldığım ve yararlı olan uygulamalardı.
- K50: Her anlamda katkısı olduğunu düşünüyorum. Özellikle ofis programlarından Excel gibi karışık ama işe yarar bir program bile daha anlamlı hale geldi. Ayrıca bulut teknolojisi olsun web2. Yazılımları vs. Olsun hep bildiğimiz ama aslında bilmediğimiz şeyleri öğreterek algıda farklılık yarattı. Bu da alışlagelmiş bilgisayar derslerinin aksine hem öğrenmeyi zevkli hale getirdi hem de verimlilik sağladı.

Katkı şekli kategorisinde işlenen dersin öğrencilerin bilgisayar okuryazarlığına nasıl bir etki bıraktığı ele alınmaktadır. Bu kategoride, daha iyi düzeye geldi ve yeni şeyler öğrendim olmak üzere iki alt kategori yer almaktadır. Katkı şekli kategorisindeki görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- K3: Bu dersten önce bilgisayarla çok fazla haşır neşir değildim ama bu derste sonra bilgisayarı daha iyi kullanmaya başladı bu ders bana çok şey kattı.
- K36: Gayet bilgisayar açısından hem teorik bilgilere hem de genel bilgilere sahip olarak ayrılıyor dersten.
- K24: Bilgisayar hakkında bilgili olduğumu düşünüyordum fakat dönem sonunda aslında yetersiz olduğumu fark ettim. Örneğin blog açmanın, yönetmenin zor olduğunu düşünüyordum.
- K52: Benim açımdan katkıları çok büyük. World ve PowerPoint gibi uygulamaların online kullanılabilirliğini bilmiyordum. Bilgisayarımda ikisi de hata verdiği için arkadaşlarımdan bilgisayarlarını rica ederek programları kullanıyordum. Şimdi buna ihtiyaç duymadan pek çok sunumumu yaptım. Bazı durumlarda ödevleri bilgisayara aktarma işlemi tek kişiye kalıyor ve yorucu oluyordu. Derste öğrendiklerimi arkadaşlarıma anlattım, bu sayede artık aynı belge üzerinden farklı bilgisayarlarla çalışabiliyoruz.

Niteliği kategorisinde dersin bıraktığı izin ne şekilde bir etki bıraktığı gösterilmektedir. Bu kategoride mesleki, çeşitli ve uygulama ağırlıklı olmak üzere 3 alt kategori yer almaktadır. Niteliği kategorisindeki görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- *K10: Çok fazla katkısı olduğunu düşünüyorum. Teknoloji ile iç içe olduğumuz bu dönemlerde bilgisayarın faydalı ve mesleki hayatımıza öğrencilerimize daha verimli birer öğretmen nasıl oluruz bunu öğrendim*
- *K20: Birçok yönden özellikle uygulama açısından birçok şey kattığını düşünüyorum. Anlatılan her konu hemen hemen bu yönde ilerledi.*
- *K23: Bilgisayar okur yazarlığıma farklı uygulamalar kattı. Hep Microsoft programlarını işliyorduk önceki bilgisayar derslerinde. Öğrenmediğim birçok programı biraz öğrenmiş oldum. Kahoot, moodle, bazı bulut programlar, excel.*
- *K18: Ben bilgisayarla pek ilgili değilim fakat dersin yapılması ilerde öğretmenlik hayatımda bana büyük artı sağlayacaktır. Excel öğretmenlik hayatımda bence en çok gereken uygulama olacaktır.*

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Moodle destekli bilişim teknolojileri dersi bağlamında öğrenci görüşlerinin incelendiği çalışmada nitel veriler üç ana grupta toplanmıştır. Dersin işlenişinin olumlu bulunması sorusunda sınıf içi etkinlikler kategorisi en çok tekrar edilen kategoridir. Bu kategoriden hemen sonrasında uygulama alt kategorisi yer almaktadır. Bu durumun sebebi olarak ele alınan alt konu sonrası gösterip yaptırma tekniğine uygun olarak öğrencilerin kendilerine sınav imkânı sunulması gösterilebilir. Nitekim alanyazında da gösterip yaptırma tekniğinin sınıf içi katılımı ve motivasyonu arttırmada kullanımına ilişkin araştırmalar mevcuttur (Demirkan & Saraçoğlu, 2016; Yeşilyurt, 2013). Sınıf dışı etkinlikler alt kategorisinde ise quiz ve ödev alt kategorileri yer almaktadır. Her hafta içerikler ile ilgili moodle üzerinde quiz yapılması ve mini görevler verilmesi öğrencilerin bilgilerini pekiştirme olanağı sunmuş olabilir. Periyodik sınavların öğrencilerin başarısını artırdığı konusunda çalışmalar mevcuttur (Başol, 2009). Dersin genel durumu kategorisinde ise güncel olma ve kalıcılık kategorileri dikkat çekmektedir. Güncel olma kategorisinde ilgili haftalarda dersin içeriğinde sunulan güncel web araçlarının olumlu izlenim yarattığı düşünülmektedir. Kalıcılık görüşünün ise sınıf içi uygulamalara ek olarak ilgili haftalarda quiz ve ödevlerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Uygulama sürecini de yürüten öğretici hakkında da olumlu görüşler yer almıştır. Bunun sebebi uygulama sürecinin şeffaf olması, izlenmeye harfiyen sadık olunması ve özellikle her konu ile ilgili mesleki yaşamları ile bir bağ kurulmaya çalışılması olabilir.

Dersin işleniş hakkında olumsuz bulduğunuz yönler nelerdir sorusuna ilişkin dersin süresi çok uzun kategorisi en çok tekrar edilmiştir. Bu durumun sebebi olarak dersin yoğun içerik ağırlıklı ve sınıf dışı etkinliklere de yer veriyor oluşu gösterilebilir. Detaylar sıkıcı kategorisinin ikinci sırada yer almasının nedeni olarak öğrencinin ilgili içerikleri yeterince ilgi çekici bulmayışı olabilir. Teorik konular sıkıcı kategorisindeki yanıtların nedeni olarak bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitim ile ilgili bazı kuramsal bilgilerin içerik kapsamına alınması olduğu düşünülmektedir; ancak yaşanan COVID-19 pandemisi süreci ayrıca göstermiştir ki her bir öğretmenin bu konuda detaylı bilgi sahibi olması ve uzaktan eğitim sürecini yönetebilecek yeterlikte olması gerekmektedir.

Bu dersin bilgisayar okur yazarlığına katkısı ne düzeyde oldu sorusuna ilişkin yanıtlar incelendiğinde katkı şekli kategorisi en çok yanıtla sahiptir. Daha iyi düzeye geldi yanıtı araştırmanın başındaki öğrencilerin geçmiş dönemdeki bu konudaki hazır bulunuşlukları daha iyi olmalı varsayımını doğrular niteliktedir. Araçlar kategorisinde en çok Excel'in yer alması programda yer aldığı hafta sayısı ve uygulama odaklı olmasıyla açıklanabilir. Bulut sistemler ise özellikle işbirlikli çalışma ortamı olarak öğrencilere tanıtılmıştır. Bu nedenle dikkat çektiği düşünülmektedir. Uygulama görevlerinden birisi de öğrencilerin kendilerini tanıtan bir blog sayfası oluşturmalarıdır. Bu yönüyle blogun öğrencilerin bilgisayar okur yazarlıklarına katkı verdiği düşünülebilir. Niteliği kategorisinde yer alan mesleki ve çeşitli alt kategorileri aynı düzeydedir. Her içerik el verdiğince öğretmenlik mesleğinden örneklerle aktarılmıştır. Ayrıca farklı senaryolarda bunları nasıl kullanabilecekleri belirtilerek somutlaştırılmak istenmiştir. Çeşitli kategorisinin bu değeri elde etme nedeni olarak bu durum görülebilir.

Sonuçlara bütüncül olarak bakıldığında öğrenciler uygulama ile ilgili olarak genel olarak olumlu bir tutum takınmışlar, süre konusunda problem yaşadıkları ve bilgisayar okur yazarlıklarına katkı sağladıklarını düşünmektedirler. Elde edilen bu sonuçlara göre şu uygulama önerileri sıralanabilir:

- Eğitim fakültelerindeki diğer branşlarda da bilişim teknolojileri uygulamalarının sayısı artırılmalı, bu sayede yoğun içerik ağacı farklı derslere dağıtılabilir.
- Öğrenme yönetim sistemleri ve bunların içerisindeki uygulamaların kullanımı farklı dersleri için de yaygınlaştırılabilir.
- Moodle ÖYS dışındaki ödev, quiz, tartışma forumu gibi araçların sayısı artırılarak uygulama süreci çeşitlendirilebilir.
- Görevlerin ortak ana görevler haline getirilmesi sağlanarak periyotları düşürülebilir.
- Bilişim teknolojileri dersi güncel bir içerik ağacı üzerine farklı araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Bilişim teknolojileri dersleri haftalık ders programlarında tek parça olarak verilmesi yerine iki parçaya bölünerek verilebilir.

KAYNAKLAR

- Başol, G. (2009). The effect of exam frequency on academic achievement: A quasi-experimental study [Full Text]. The First International Congress of Educational Research Online-Full Text Book, Retrieved from <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/582.pdf>, Çanakkale 18 Mart University, Çanakkale, Turkey
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*: Sage publications.
- Demirkan, Ö., & Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Derslerde Kullandıkları Öğretim Yöntem Ve Tekniklerine İlişkin Görüşleri. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 2(1), 1-11.
- Keskin, M., & Özer, D. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- MEB, P. G. M. (2020). Yıl ve Türlerine Göre Taban Puanlar. Retrieved from http://atama.meb.gov.tr/sonuclar/arsiv/sayisal_veriler.asp?k_yil=-1&k_tur=-1&Sonuc=Goster
- Meriçelli, M., Taşdemir, L., & Uluyol, Ç. (2014). Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Öğretim Programları ve Öğrenme Yönetim Sistemleri Açısından İncelenmesi. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research MAJER Issue: 12 Special Issue: Educational Reseach in Turkey*.
- Ocak, G., & Karakuş, G. (2019). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Öz-yeterlilik Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 21(1).
- Onursoy, S. (2018). Üniversite Gençliğinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 989-1013.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research*: Sage publications.
- TDK. (Ed.) (2016) Güncel Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Wolcott, H. F. (1994). *Transforming qualitative data: Description, analysis, and interpretation*: Sage.

Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Amaçları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 17(1).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.